

פרומוקורל מס' 4/ב

מישיבת ועדת העבודה, ביום ד', יט' בחשוון תשי"ז
24.10.1956, שעה 24.10.45

א. וילנסקה	היו"ר ב. אידלסון	בכחו:
ס. קלמר	י. אלמוגי	
א. רימלט	מ. ארם	
א. שוסטק	א. כהן	
	ח. מגורי-כהן	

מוזמנים: למעייף א' של סדר היום: -

מר ברניב	ב"כ ארגון נכי המלחמה בנאצים: -
מר גלס	י. זנדמן
מר הניג	מר גרינברג
י. שרון	ח. לזר
א. לחר	
י. פסח	
מר סנט	

למעייף ב' של סדר היום: -

ב"כ בעלי המאפיות: -

מר בן-מסה	מר וינסטיין
מר ויינס	מר קלוגר
מר קרן-צבי	מר חורש
מר ברניב	מר מיבאום

ב"כ ההסתדרות: -

מטעם משרד העבודה: -

סדר היום: א) חוק נכי המלחמה בנאצים
ב) חוק איסור אפיית לילה.

א. חוק נכי המלחמה בנאצים

היו"ר ב. אידלסון: החלטנו להזמין מטלחת של הארגון ולסמוע מה יס בפייהם בעקבות החוק הזה.

י. זנדמן: כבוד היו"ר. יורטה לנו להודות לכם על שהזמנתם אותנו וניתנה לנו האפשרות להסביר את עמדתנו ולהסמיע את הערותינו בקשר לחוק נכי המלחמה בנאצים. זו ההצעה הראשונה שהובאה לכנסת לדיון מטעם משרד המטפל כבר בפועל בענין נכי המלחמה, מכיון שהחוק הקודם הוכן עוד לפני שהתחילו בכלל לטפל בכעיה זו. אודה על האמת שארגוננו היה בטוח כי הצעת חוק זו תהיה מושלמת וכל הערותינו היו סתכמות או בהערות קטנות או בהבעת תודה על חוק שהגיע לסלמות. חשבנו כד מכיון שלאחר תקופה מסויימת שמטפלים בחוק צריך להגיע למסקנות מסויימות - מסקנות כפועל-יוצא מן הנסיון, ובהתאם לכך היה צריך להציע גם את התיקון לחוק המוצע.

לפני שהביא הערותינו לחוק ברצוני לציין מה שהבהרנו לחברי הכנסת ביולי השנה, סמוך לקריאה ראשונה. אנו בדעה - ואנו שמחים שדעה זו מצאה תומכים רבים בין חברי הכנסת שהופיעו בזמן הדיון בקריאה ראשונה - כי שני חוקים, ועוד יותר כזה שני מסרדים לטפול בבעית נכי מלחמה הוא דבר לא מעלי ולא הצדיק את עצמו. אילו היה קיים משרד אחד וחוק אחד היינו תומכים זמן וטפול. איננו יודעים מה היו הסיבות שהביעו את המסילה ב-1954 לעשות זאת למרות שהכנסת החליטה פה אחד להעביר את ביצוע החוק לזרי משרד הבטחון, כי זו לא היתה שאלה טכנית אלא מהותית, ובאמת הופתענו שהמסילה החליטה להתעלם מהחלטת הכנסת בשאלה מהותית ובהתאם לסמכותה העבירה זאת למשרד אחר.

תוך תקופת הנסיון באנו למסקנה כי משרד האוצר בראשית דרכו פירש את ההעברה הזו כאילו יש דברים בגו. זאת אומרת, שאנו לא יכולים לבקש אותן זכויות שבקשים נכי מלחמת השחרור, אם כי בפגישתנו עם מזכיר המסילה באמר לנו שאין בזה כל כוונה וזה רק ענין טכני.

כיום ישנם נכים שלפי חוק נכי הכלחמה בנאצים ת"ט מגיעות להם אותן זכויות ולסרות זאת ישנם פירושים שונים ל חוק, כאילו שני בתי-סדר של פוטקים, ויוצא שזכה אחד שלפי החוק מגיע לו אותו דבר, סדרד האוצר טוען שלא מגיע לו אותו דבר וכסדר הבטחון מבצע כך, והנכה צריך להגיש טפסים. תארו לכם שנפגשים שני נכים שחל עליהם אותו סעיף ואותו החוק, ובשני המקרים מבצעים את הטעמים בצורה אחרת. פרט לכל התוצאות האחרות, אלה הן תוצאות הטיפול הנפרד גם מבחינה מעשית וגם מבחינה מהותית.

בהצעת התיקונים שהעברנו בזמנו לחברי הכנסת ולחברי הועדה לא הגשנו הצעה בענין זה והיינו יכולים לוותר בפשטות: להשוות לחוק ההוא ולהעביר לאותו סדרד. אבל באנו לטקנה - מכיון שהצלחנו לטכנע את הכנסת שתקבל את עמדתנו ובכל זאת הסתמלה הכריעה אחרת - ואנו מציעים שבקשר לטאלה זו צריכה להיות הסכמה כוודסת של המסמלה.

יורשה לי להעיר בקשר לחוק, ותחילה לגבי ההצעה שהמסמלה הביטה. אני נוגע בטאלות בחוק עצמו, שהצעת החוק של המסמלה לא נגעה בהן.

קיימת שאלה כאובה מאד, שאני חושב שחוק נכי הכלחמה בנאצים הוא יוצא-דופן גם לגבי חוקים בארץ וגם בחו"ל; זו שאלת נכים כתוצאה מסחלות. החוק קבע כי נכה שחולה כתוצאה מסירותו הצבאית יכול ליהנות מהחוק רק אם הוא נצרך ולפי שיקול דעת הרשות המוסמכת וכו'. כשנדונה שאלה זו פעם בוועדת הערעורים אמר נציג הרשות המוסמכת: אמנם הטעיף הזה הוא מכורי אבל זה החוק. כשהמסמלה הציעה את החוק ב-1952 לא היה קיים בכלל סעיף זה, והיה אותו סעיף כמו לגבי נכי מלחמת השחרור: "כשסעותה בחוק ת"ט" (הצעות חוק חוברת 147). הוסבר לנו שהטעיף בא לסנוע מקרים מסויימים של חולים שיש להם קרובים בארץ שיכולים להתזיק את הנכה והם ישתטטו בזה לרעה. אז הוכנס הטושג "נצרך". התברר שהמלה "נצרך" לא נוגעת כלל לקרובים, כי יכולים להיות קרובים עשירים אבל "נצרך" מתייחס לנכה עצמו.

עמדתנו העקרונית היתה: גם אם זו סחלה, גם אם זו חבלה, צריכים להיות מסוכבעים לזה קרה בצבא ולא צריך להיות הבדל. יש פה הרבה מבסורדים. נכה שמכירים שהוא נצרך, יוצא שאף פעם אינו יכול להסתדר בעבודה, כי סאז הוא כבר "לא נצרך". אנו מציעים לבטל הגדרה זו, ובודאי טוב היה אילו ססדרד האוצר הציע זאת. עד כה דחתה הרשות המוסמכת לטעלה כ-20 איש בגלל ההגדרה של סעיף זה.

אני בא לסעיף טכני, אבל בעל טשטעות רבה. אנו מתרעמים על ססדרד האוצר, על הקצב של הטיפול שהוא אטי מאד. באנו לידי החלטה שבענין זה חסר סעיף בחוק. סעיף כזה קיים בחוק ת"ט וגם בחוק שלנו עצמו. בסעיף 14 (ערעורים) נאמר: "יור ועדת הערעור ישלח פיר" - כלומר זה מחייב לפעולה מיידית. וכן בחוק ת"ט בסעיף 16 נאמר: "קצין התגבולים ידון ויפסוק... בהקדם ככל האפשר... יודיע על כך סיד בדואר רשום". החוק אינו קובע זמן אבל הוא קובע שאין להשתח, אם בחוקים אחרים באותו סצב החוק מחייב לפעול פעולות מיידיות, בודאי צריך להיות כאן דבר כזה. אנו מציעים לחייב עד תאריך מסויים: סיום שהנכה מגיש בקשה, עד איזה תאריך צריך להשיב לו על כך. ודאי שהתשובה הסהירה לא צריכה להיות החלטה פזיזה אלא סתוך שיקול-דעת אבל קצת יותר מהר. מכיון שיש בקשות שבטצאות בטיפול זה שבתיים, הצענו שהרשות המוסמכת יחד עם נציג הארגון יוכלו לקבוע לגבי תיקים מסויימים שאפשר לעבור על תאריך זה, כדי שתהיה בקורת איבורית. ברור טאליו שהצעותינו מכובדות, שתהיה לנו אחיזה חוקית בזמן שאנו צריכים להגן על חברינו ולדאוג לביצוע הסהיר והטיפול היעיל בחוק.

ישנם כמה מקרים שנכים נפטרו בטשך הזמן ולא זכו לגמר ענינם (כשלתה נכים). לאחד מהם עטדה ההחלטה להישלח ואנו בקטנו לטיים את התיק בקשר למשפחה ונתקלנו בסירוב. אם יהיה סעיף האוסר שאריך לטפל גם באלה שנפטרו, תהיה אחריית-יוד לזרז את הטיפול. לניגוד לסעיף הראשון שהוא כספי, סעיף זה יותר אדמיניסטרטיבי-חוקי, כדי לזרז ולתת גושפנקא חוקית שתחייב לטפל ביציולות הכססית-מאלית בתיקים.

הצעה נוספת היא בקשר לתגבול, בהתאמה לחוק ת"ט הקובע שהתגבול אינו ניתן לעיקול, לטכנון וכו'. עם נאמר שהסדור

בהלוואות שקצין התגמולים מסוכנע שניתנו לשיקום וכו', וישנו חנאי נוסף - שהעיקול לא יכול לעבור על שליט מהתגמול. בחוק זה אין כל הגבלה, והיו מקרים שעטו עיקול למעלה מסליט.

לגבי סעיף 11 של חוק נכי המלחמה בנאצים יש גם כן תיקונים טכניים הבאים להתאים זאת לחוק הנכים תש"ט. כמדובר על בדיקה חדשה לא נקבע תאריך מסויים. בחוק תש"ט נקבעו תאריכים להגשת בקשה. לא נצלו זאת לרעה, אבל כשהנכה הראשון פנה לבדיקה חדשה עברה למעלה מחצי שנה, ומכיון שלא היה חשבון אי-אפשר היה לקחת כסף. הנכה לא יכול היה לשלם את הכסף כדי לבוא לבדיקה.

סעיף 16 בחוק שלנו מדבר על הסרת התגמול. היה לנו פעם ויכוח חריף בשאלה זו במסדר האוצר. אמרנו שאם כי החוק אוסר בפירוש רק בהסכמת הנכה, נוכחנו שבמקרים מסויים רצו כאילו להפעיל לחץ. כרגע העניין ירד מהפרק אבל יכול להיות דבר כזה. סעיף זה הוא לא לטובה בלתי אפשרי לנצל אותו, ועל כן אנחנו מציעים לנטלו. גם כשנצלו סעיף זה, היה זה סוג מסויים של נכים בלתי אחראים וככל הבחינות רצוי שהסעיף הזה יימחק.

בסעיף 26 בחוק שלנו נאמר: "דינו מאסר או...". ובחוק תש"ט קובעים: "עד", ואם סבורים שמוטב לתת את המסגרת. בחוק תש"ט מוטל קנס על ענידת סמל הנכים שלא בחוק ואנו מציעים סעיף מקביל בחוק שלנו.

החוק קבע שמי הגבלות לזמן שהנכה יכול ליהנות מהזכות: א) שצריך להגיש בקשה עד תאריך מסויים, עד סוף 1955; ב) שהיה צריך להיות תושב הארץ ב-1.1.54. עד היום נמצאים בארץ כמה עשרות נכים - אני מעריך, עד שלטים - שהגיעו לאחר התאריך הקובע הזה. מעניין שגם בהצעת החוק הסמסלתית לא דובר כלל על הגבלה זו. אז נאמר לנו: אתם לוחצים על אנשים שיושבים בחו"ל? אנחנו בטובן זה הארגון היחיד כיו כל הארגונים, שאיננו יכולים להיות ציונים, כי אם אנו נבוא בסמסלה: "נכים מכל הארצות בואו ארצה" טובן שלא יבינו זאת. גם בניכוק זה השתיקו אותנו. אני חושב שגם בסביל החוק יותר טוב לא להגביל ולהגיד שתושב הארץ מתאריך זה יש לו זכויות כאלה ומתאריך זה יש לו זכויות אחרות. דבר זה מיותר ואנו מציעים שהחוק יהיה אחיד ותהיה הגבלה אחת שתחול על כולם.

ועכשיו כמה הערות לגבי הצעת החוק של הממשלה. בסעיף 3 של הצעת החוק מדובר על "תגמול מחוסרי פרנסה". בדברי ההסבר לחוק נאמר שנקבע עקרון, שהטעוירים יותאמו בדרך כלל לאלה הסמסלטים לפי חוק תש"ט. לכרות זאת שם נקבע -20% ואצלנו רק -35% (סעיף 3(4)ב). דבר זה טוה את העקרון שהממשלה עצמה קבעה אותו.

לגבי סעיף 3 אנו מבקשים הסבר. פה קובעים, להעניק לנכים קשים ביותר תוספת מיוחדת על סך תקנות שהוצאו, ותקנות אלו עוד לא הוצאו בכלל. פה יותר שאלה יורידית מאשר מעשית ועוד נגיש את הערותינו בכתב.

סעיף 7 של הצעת החוק (תיקון סעיף 15): - לפי החוק החלטת ועדת הערעורים היא סופית. בא המחוקק ואומר שאם נתגלו עובדות חדשות אפשר לדון מחדש ולהחליט. כרגע מבטלים זאת. אינני יודע מה היתה הכוונה, אבל אני חושב שיכולות להיות תקלות בטובן זה. אם מבטלים את הדבר יכולים להיות סיבוכים מספטיים. בכל אופן בחוק תש"ט נשאר סעיף זה גם כשהיתה החלטה סופית.

לסעיף 8: - אנחנו מתנגדים לא עקרונית, אבל מתנגדים להכנסת הסעיף מבחינה מעשית. רוב נכי המלחמה בנאצים (תשעים אחוז ואולי יותר) לחמו בצבאות מזרח אירופה ומאמצות אלה אין מקבלים פנסיה. צרפת משלמת לבודדים, ואם אינני טועה גם יוגוסלביה, אבל רק במקרים בודדים. אם ישנם מקרים בודדים לא רצוי להכניס בחוק עניין ההפחתה, מטתי סיבות: א) נכי המלחמה בנאצים, גם אם זכויותיהם לפי החוק הן כמעט זהות ישנו הבדל גדול במציאות. בנו התחילו לטפל רק ב-1955 ובאחרים, קודם לכן. אם ישנם כמה נכים שמקבלים פנסיה מחו"ל והם יכולים לכסות הוצאות שמשרד האוצר אינו מכסה, מדוע לא לתת אפשרות לכך? נכים קטועי רגל מקבלים ממשרד הבטחון הלוואות והקצבה לכלי הסעה וכן דמי השתתפות בהחזקה, של 70 לירות ועד 100 לירות (נכים קטועי שתי רגליים). אצלנו לאחר שאבק מתחילים לתת לנכים כאלה השתתפות של 10

לירות. נכים המקבלים פנסיה הם מסוג נכות גבוה ואם הם יכולים להשתמש
כה כדי לעזור לעצמם בדבר שלבו אין אפשרות לתת להם, למה תישלל מהם
אפשרות זו בסמך שאינם מקבלים מה מקבלים נכי המלחמה?

(ב) אנחנו אוסרים שאנו נכי מלחמה בנאצים בזמן
שלחיה וכפצענו ויש איזה חוב שמגיע לנו ככל השנים. בקטבו מהאוצר
לברר ענין התשלום שהארצות האלה ועוד נביא את דרישתנו גם רשמית לשר
האוצר. אם הכנסת ממלה באוק בסמך שנה וחצי, גם בזאת איננו מסכים.
אם נכניס סעיף כזה, הדבר יכול לפגוע בדרישות, כגון ממלה שעוד נטפל
בה, ועל כן למה להכניס סעיף שיחליש כראש את כל המאבק הזה? סמתי
סיבות אלו אנו אוסרים שאם כי באופן עקרוני איננה מתנגדים, אבל יש לתת
לנכה מה שמקובל בארץ וגם לא להזיק לטיפול שהארגון התחיל בו ושהממשלה
עוד תצטרך להמשיך בו.

הממשלה מציעה להאריך את פועד הגשת הבקשות
עד חודש ימים מיום פרסום החוק, ואנו מציעים שלשה חודשים.

בסעיף 4 בהצעת התיקון, אנו חוששים שיכולות
להיות תוצאות שאף אחד לא התכוון אליהן. צריך להגיד שתגטול "כולל
כל הזכויות לפי החוק", אבל אם נוסיפים "או" - הרי זוהי מלה מפרידה
ואז פירושה הדבר: אחד מהשנים. אם רוצים שלא יהיה הבדל, הדרך הטובה
ביותר להגדיר בחוק שתגטול פירושו כל זכות הנובעת מחוק זה וזה.

לבסוף ברצוני לנגוע בממלה שלא הצענו בה
תיקון אבל ייתכן שיש צורך לעשות זאת, כפי שציינתי, אם ועדת העבודה
תגיע למסקנה שצריך לייעל את ההגדרות לטובת כל הצדדים, בודאי
שאפשר יהיה לפתור את הבעיה. כל זמן שהחוק
קיים צריך לדבר על ענין זה. הממשלה תצטרך לסיפול
בכל הפרשה. אינני רוצה להגיד שהענינים האלו, בקשר לחוסר הוכחות,
הם כל כך קלים. בודאי שבמסגרת הבטחון הדבר יותר קל, וגם שם דחו לכעלה
מאלפיים בקשות. אם מסרד הבטחון דוחה נכה, הוא דוחה אותו כמאה
אחוזים כשהוא יודע שאין לו זכות ליהנות, ורק במקרים בודדים ועדת
הערעורים מנסה את ההחלטה. בוודאי לדעת שסרד הבטחון אינו כופיע שם
כדי לדחות את הנכה, ואם תוך הדיון מתגלה חוסר הוכחה חדש הוא עוזר
לנכה בהענקת הזכויות. אצלנו המצב לא כל כך קל, אם כי לא כל כך
קשה כפי שחשבו.

קבעו שאדם אחד באוצר צריך לקבוע אם זה היה
נאסט בחזית זו או אחרת, וזאת לגבי מה שקרה לפני 16-15 שנה. עד
ספטמבר בערך הוציא כשרד האוצר 651 החלטות ובהן 544 חיוביות ו-107
שליליות. מתוך 107 השליליות, 20 נכנה הן על מחלות, וכ-20 ביחס
לנכים שנפצעו בשנת 1939-41. כולכם יודעים בודאי שלגבי 1939 אין
אפשרות להשיג חוסר הוכחות, פרט למקרים בודדים ולאחר מאמצים רבים.
עומד הנכה ואין לו כל אפשרות להוכיח את צדקת דבריו, וגם שאלת עדים
היא קשה מאוד. לא לכל אחד יש עדים ולא יכולים להיות עדים בדיוק ממלה
שנמצאו אתו בצנא, כי רוב היהודים נספו שם. הרשות הכוסמכת דוחה את
האנשים האלה. הם פנו יחד עם כולם, לפי החוק. יש גם חלק שנפגע ב-1941,
בזמן הנסיגה הגדולה של הצנא הטוביטי, וגם שם היתה ערבוניה שלמה
ובדרך כלל גם שם קשה לקבל הוכחות. כלומר, אלה מקרים שמבחינה
אובייקטיבית יודעים שאין להם כל אפשרות להשיג חוסר הוכחות. כמה עטרות
קבלו כחדשים האחרונים תעודות גם פרוסיה, אבל לא כולם זוכרים את
מספר בית-החולים בו שכנו ופרטים נוספים הנדרשים מהם. כשהרשות הכוסמכת
דוחה את הנכה הוא פונה לבית המשפט. חשבנו אולי אפשר לסדר את הענין
דרך אדמיניסטרטיבית אבל הגענו למסקנה שגם אם יהיה זה אדם חכם ביותר,
לא ייתכן למסור לידי אדם אחד גם דיני סמכות וגם דיני נפשות ושהוא
יהיה הפוסק. כלבו זאת טי שפוסק אצלנו, ברוב המקרים אינו מכיר את
הנכה. השופט מבית המשפט חוקר את העד וטורטם, אבל מי שחותם על ההחלטה
אינו מכיר את הנכה ואין לו כל כמע איתי עם התובע עצמו.

אנו טוענים שזה לא יכול להיות כך ובזריכה
להיות התרשמות אישית. והעיקר, הממלה היא אם אדם אחד יכול לקבל על
עצמו אחריות כזאת. כיון שהחוק קבע מה שקבע, אינני יודע אם לא צריך
לשנות את החוק בכיוון זה ולהעניק סמכות זו לעדה. בין כה וכה באים כל
הענינים לבית-המשפט, ושם כבר ידוע שהיתה חקירה והגיעו למסקנה שלילית,
וזה מוכרח להספיע על החלטת בית המשפט. אילו היה טובא הענין מלכתחילה
לבית המשפט היה זה אחרת. או אילו אמרה הדיון הכוסמכת שאינה רואה
מסמכותה לפטור רק על סמך מה שהנכה טוען - איי ביה"ט יכול לקבוע

את הדברים. לדעתי מסור לקפח אף אחד בגלל העובדה שחוסר הוכחות נסמך והאדם הוא באמת נכה סלחטה. היו תקדימים שביהמ"ט אמר: אני מאמין לאדם שהוא אוטר את האמת. היו כמה מקרים מ-1939 שהרשות הפוסטכת אמרה כי היא דוחה אותם אבל בכל זאת היא סבורה שהם נכי סלחטה, אבל תהיה סרוזה אם ביהמ"ט יקבע זאת. בכל זאת אותו אדם הפסיד בטשפט כי הוא כבר בא לסט עם דחיית הרשות הפוסטכת. אמר לטאלה: איך לקבוע - עוד לא נתקלנו בסקרה שאין עדויות. בעירה קטנה, לסטל, יודעים שהאדם היה בריא לפני כן ויודעים שהוא התגייס לצבא, ואפשר להתאים תסונה שלמה. האנשים טושבעים ובתשעים אחוז אפשר לקבל תסונה בעקיפין ולומר: זה מתקבל על הדעת.

באופן קונקרטי, אם יש צורך ואי-אפשר אחרת, אני חושב שצריכה להיות פה ועדה והיא תחליט. או, אם תדחה את האדם, שלא תדחה תיכף אלא תגיד שאין מסמכותה לקבוע ויקבע בית הטשפט. זו טאלה שצריך לדון בה ואולי עוד תינתן לנו הזדמנות להגיש הצעה קונקרטיה, אבל אני חושב שכולם יסכימו שאין אדם אחד יכול להחליט החלטות בעניין כזה.

סר גרינברג:

אני מליצג את הארגון בסובן הטשפטי. ביצוע החוק שלכד טחוקטי נובע טאופן הבנת ניסוח החוק. סעיף 2 מדבר על סמכויות-עזר וטם באמר שהרשות הפוסטכת, ועדת הערעור והועדה הרפואית אינן קטורות בדיני הראיות טיסנם בארץ. הטאלה היא אם הדבר ספורט לקולא או לחוטרא. הרשות הפוסטכת ספרטת זאת לחוטרא. אלה טעלו ארצה ב-1948 ולפני כן באו בעליות ב' וג', ואני אחד טאלה. באמר לנו בפירוש לזרוק את הטשטכים כדי שלא יגלו אותנו - טשטכים בטפה הרוטית בטיוחד. אנשים רבים הטטידו טשטכים אלה כדי לא לסכן את חייהם של עולי האניה כולה.

סתך כל המקרים שהיו, אין אף מקרה שהרשות הפוסטכת תאמין לתובע או אפילו לעדים. בינתיים עברו כ-15 שנה וקשה לזכור בדיוק תאריכים. לכן סעיף 22 של החוק - אם החוק יהיה נפרד, כפי שהיה עד היום - סתוך ביצוע החוק אנחנו רואים שצריך לפרט את הטעיפיים באופן שיהיה ברור לכל אחד. יש מקרים רבים שנסכה לא קבל החלטה זה שנתיים וחצי כי לא נקבעה הגבלת זמן לסתן התסובה.

סעיף 4 של חוק נכי הטלחטה בנאצים טפנה לחוק תט"ט ואוטר טכל טה שנאטר בטעיפים 5, 6 ו-7 טט יחול גם כאן. אולם סתוך איזו הטשטה שהיא לא אמר המחוקק גם סעיף 6א' שדן על נכים מחוטרי פרנסה והם אינם כלולים. אלא הרשות הפוסטכת טעניקה זכות זו לפי הוראות האוצר, ובטקרה שהיא דוחה אין אפשרות לפנות לביהמ"ט. זה הטצב הסוזר טבחוק.

אמר לבקטות, החוק אוטר טאפטר להעניק את התגטולים טיוט הגטת הבקטה או טיוט טאזחר יותר לפי ראות עיניה של הועדה הרפואית. אם אלף איט עוטדים כתור מ-1954 להירטם, ולא כולם יכולים להגיש בקטתם באותו יום, ואחרו חדט או חדטיים - הם אינם יכולים כבר להירטם. הדבר היה פטוט אילו אמר הטחוקק: הגיש בתוך הסועד את הבקטה, רטאי הוא לקבל את התגטולים טהיום הקובע של החוק.

הינ"ר ב. אידלסון:

אם יש לכם הצעות בכתב, נבקטם להגישן לוועדה. אם תוך הבירור יתברר טייט צורך בפגישה נוספת, אם נציגי הטטרדים יגידו דברים שלא יעטדו בהתאמה עם טה טאטרטם, יכול להיות שיהיה צורך בפגישה נוספת.

(ב) חוק איטור אפיית לילה

סר וינטטיין:

אנחנו מליצגים את כל ארגוני האופיים בטדינה. התלבטנו בטעיה זו שנים רבות. לא היה חוק והיתה תקופה שהיינו טתחילים ב-7 בנוקר, והיתה תקופה שהתחלנו ב-4. עם קוט הטדינה קבלה בעיה זו צורה תחיקתית וחוקק חוק טבטעיפו הראטון גיתנת הגדרת "לילה", סלפי דעתנו ונוכח הטצימות לא עטדה בטבחן. ישראל הצטרפה לאטנה בינלאוטית ובה קבעי "5 בבקר", בארצות חמות אף 4 בבקר. ישנן ארצות כמו נורבגיה, עם טתחילים גם ב-7 וב-8, אבל טט חנויות הטכולת נפתחות ב-9.

כשחוקק החוק קבלנוהו תוך הנחה שנוכל להגשימו. היום כל הגורמים הנוגעים בדבר, או באופן גלוי או בצורה שקטה טודים שאי-אפשר לבצעו, וקודם כל משרד העבודה. הראיה, שעוד לפני שנה קבלנו מטפח העבודה הראשי, סר אהרנסון, ומכתב מפורט בו הוא מנסק מדוע יש לשנות את החוק הזה. מנגנון הפיקוח, שהיינו מעוניינים בו, הודה שאין באפשרותו להשתלט על הבעיה ואי-אפשרות זו מקבלת ביטוי ע"י עשרות מטפטים בכל שבוע. הפועלים למעשה באים לעבודה בשעות אסורות, כי בלעדיהם אי-אפשר להתחיל בעבודה. מספר מזכירי אגודות וחברי האיגוד המקצועי, בשיחות פרטיות הודו שיט כמובן לשנות, אבל עליהם להתחשב בדעת הפועלים. פני הנראה כל פועל באופן אישי מתחשב בטציאות, אבל כשהם מתכנסים לאסיפה כללית, כפי הנראה מביעים דעות אחרות. עשינו ניסיון משותף עם ההתדרות. כשסמענו שנגנון הפיקוח אין באפשרותו לבצע את החוק, בהסכמתו הועברה היזמה לידי אגודת הפועלים וארגוני האופים, ובמסותף הקיסונו ועדות פיקוח, בהסכמת מנגנון הפיקוח של משרד העבודה. ועדות הפיקוח יצאו בלילות לפקח ומשרד העבודה סטר על כך למשרד העבודה הבינלאומי, שכאילו העבודה מתקדמת. עלינו להודות כי נכסלנו גם בניסיון זה, כי לא היה באפשרותנו להקיף את כל הטאפיות. עשרות המטפטים שהיו הוכיחו לנו כי הטופטים טודים שאי-אפשר לבצע את החוק, אבל אין בטכנותם לעזור לנו והם תמיד נותנים עצה - לפנות לסוסד המחוקק שיטנה את החוק.

יש להביא לתמוכת לב עובדה נוספת. כשחוקק חוק זה היתה האפיה בטרינה פטוטה טאד. היא היתה כולה בפיקוח ולפי טוגיה היתה טוגבלת לטני טוגים בלבד, ובעיקר ללחם טחור אחיד. בינתיים בוטלו פיקוחים ירבים והיום האפיה מתחלקת לטוגים טונים. גם בוכ העובדה הזאת יש להתאים את החוק למצב הטציאותי בענף האפיה.

היה לנו גם טו"ט באמצעות משרד העבודה והיתה ועדה מטותפת עם סר אהרנסון בראש, וכתוצאה מהדיונים הסכימו בדרך כלל נציגי האיגוד המקצועי להצעותינו, אבל אחר כך הסתלקו מדעתם זוכי אצועלים בטקוטות התנגדו.

יש גם להתחשב בטמי עובדות נוספות. המטטלה היא כיום הקונה את החטה ואת הקטח ולא פעם דובר שעלינו לחסוך ולא לבזבז חוטר זה. בוכ החוק הזה שאינו ניתן לביצוע, קיימת התחרות פרועה בין האופים לא בטטח טיב התוצרת אלא בטטח הזמן - לצאת ראטונים לשוק כדי לתפוס את הקונים. על ידי כך ובעקבות ההתחרות הזאת אין האופה טוטר על הכנסה הפציאותית שלו אלא אופה טטיד יותר, וכתוצאה טזה ישנו בזבז חוטר ואי-חסכון.

בהתחשב עם עובדות אלו, ללא כל אידיאולוגיה, אנחנו מציעים לשנות את החוק ולאפשר לעובדים להתחיל את העבודה בטעה 5. הארגונים יכולים להוסיף לכך, שהם יתנו את כל תטיכתם ויטתפו פעולה עם כל טוסד ומנגנון פיקוח כדי לבצע את הדבר. היום זה מגיע ל-60-70% של עבריינים. באופן נורמאלי זה מגיע ל-10-15%, אבל גם במקרה זה אנחנו טוכנים לעשות הכל ואנחנו מסכימים לסנקציות טרחיקות לכת כיון שהטעה 5 היא הטעה הטציאותית.

סר בן-טוה: משרד המטחר והתטטיה ספליץ על טעה 4 ולא על 5.

סר טרו-צבי: הניטוקים שהובאו כאן אינם עוטדים בטני בקורת, כי בטענות כאלה יכולים לבוא לכל חוק עבודה, אטר בדרך הטבע הוא טכביד. חוק איטור אפיות לילה בא לא כדי לאפשר דברים נוחים למעבידים אלא הוא בא להגן על טנוחת העובד. טארו לכם טאט ייטוב הטעון ל-5 והפועל יצטרך לקום ב-4 - בטעות הקיץ הוא יצטרך ללכת ליטון בטעה 9, אבל אז עוד ישנו אור והוא לא יהנה מהחוק.

איבני חוטב טנעטה טאטץ טצד המעבידים לבצע את החוק. יש טאפיות טטקיטות את החוק ויש גם כאלה טדובר הטאפיות אינו טייצג אותן, כמו הטאפיות הקואופרטיביות שאינן טיוצנות ע"י אלה טדורטים על יד הטולחן הזה את תיקון החוק.

היו"ר ב. אידלסון: הם לא תומכים בהצעה זו?

סר טרו-צבי: הם לא דורטים זאת. לכן אנחנו נגד טיבני החוק, כי כל טיבני חוק עבודה לרעה פותח פתח. קודם כל אני טטוכנע שהטנוי לא ימעיט מספר העבריינים.

טר חנדק:

אני מצטער לקבוע שחוק איסור אפיית לילה פרוץ ואיבנו קיים כמעט יותר משהיה לפני שחוקק. עוד ב-45-1944 היה איסור פויטי, לא ע"י חוק, על אפיית לילה וסיתפו פעולה ביניהם בותני העבודה והפועלים. אני מצטער לוטר שלאחר חקיקת החוק הוא קיים כמעט רק על הניר ואיבני יודע מדוע. אנו טומקים זאת בהיעדר פיקוח מספיק ומותר, נדמה לי, לוטר שכמעט שאין פיקוח.

טר וינסטיין דיבר על עטרות מספטים. הלואי והיו. נדמה לי שזה היה יכול לבלוט קצת את הפרצה. למעשה יש מספטים מעטים כתוצאה מהיעדר פיקוח ויש שהייה גדולה בהגסת המספט ובקיומו, וכסמטקיים מספט מוטלים קנסות סטליים - 15-10 ועד 50 לירות למאפיה גדולה. הקנסות קטנים לא טטום שהטופט מטוכנע שהחוק איבנו בר-ביצוע אלא טטום שפועלים לפניו אנשים ומצליחים לטכנע אותו שמצבם החסרי והכלכלי קשה. עובדה שקנסות אלה אינם מרתיעים את העבריינים.

לפני כשנה הוצע לנו התיקון המוצע עכשיו וענינו בשלילה. פנינו למסדר העבודה בתזכיר, והיות והוא קצר ארטה לעצמי לקרוא אותו בפניכם (קורא את התזכיר). התשובה לתזכיר זה היתה הקמת ועדה כפי שהצענו, אולם ועדה זו הצליחה לסדר ביטוח-חיים - היא הצליחה להביא גם אותנו להליכה בדרך ההתנגדות הקלה ביותר, כלומר בדרך של חיפוט פליאטיב; ולפני כחצי שנה הסכמנו לטינוי המוצע. הפועלים התנגדו לטינוי המוצע בכל תוקף, ואני סבור שבצדק, ואני סבור שאין לבצע את הטינוי המוצע תוך התנגדות הפועלים כי זה ודאי לא יתן דבר כשלא יהיה מוטכס על כל הצדדים.

אני חוטב מצריך לחפט את הפתרון בדרך אחרת. מדוע לא יכולים בותני העבודה להכריז טטעת התחלת העבודה היא טעה 6 והפועלים יודיעו גם הם כך? זה מצריך גם תיקון סטויים בפיקוח ובפרוצדורה המספטית, כלומר פיקוח-יתר, זירוז מספטים וקנסות יותר גדולים.

היו"ר ב. אידלסון: לפי מה שסטענו, יוצא שהחוק מופר. מי עובד עם - איזה צד טליטי?

טר פרו-צבי: עובדים פועלים שלא כופים עליהם. חוק זה, כמו כל חוק עבודה, אינו מטיל עונש על הפועל. הדבר תלוי בעיקר במעבידים ואם הם יסמרו על החוק ומסדר העבודה יסמור על הפיקוח, העובדים לא יעברו.

טר סיבאום: לפני 5-4 טנים עטינו כל המאטצים כדי לסמור על בצוע החוק. ב-1953 היו 737 בקורי-פיקוח ונטלחו 1262 מכתבי התראה. כן הוגטו 133 מספטים ובכולם - פרט ל-4 - היו חיובים כדין. אבל לא הטלטנו על החוק, מטתי סיבות: קודם כל הפרוצדורה המספטית היא כזו, טעד שהענין בא למספט ועד שמוטל הקנס עובר זמן רב - לפעמים חצי שנה או יותר, ובינתיים המאפיה העבריינית מטטיכה לעבוד בניגוד לחוק. טנית, הקנסות המוטלים הם כל כך קלים (היו מקרים של 5-3-2 לירות) שהאופים אוטרים טכדאי להם הדבר. בירוטלים החוק טכנע פחות או יותר, בכל אופן בטאפיות הגדולות, ואני טייחס זאת לעובדה שהיה כאן טופט שהטיל ענשים כבדים. לעומת זאת בחיפה היו מקרים שהטופט לא רק נתן עונש סטלי אלא רמז לתובע שלא כדאי להביא את הענין לדין.

זה הביא לידי כך טגם המפקחים טלנו לא טתלהבים לצאת, כי עליהם לקום ב-3 בלילה, ואם אחרי כל זה מוטל קנס קטן טמד הם אוטרים שלא כדאי להם לעטות את כל העבודה. אדם שיוצא ב-3 ועובר עד 6, ברור שלטחרת אינו עושה את עבודתו כדאי, ואנחנו טוקלים באמת עד כמה כדאי לפקח. היו כמה מקרים שמאפיות קואופרטיביות עברו על החוק.

על מאפיות גדולות היינו יכולים להטלט פחות או יותר אבל הקוטי הוא בטאפיות קטנות טאופות פיתות וכעכים. יש לפעמים תורים ענקיים לפני מאפיות הפיתות. הודיעו לי מחיפה שאחרי שהוטלו קנסות קלים, ביחוד על אופי הפיתות והכעכים, הם התחילו גם לאפות לחטניות ולהתחרות באלה שמקיימים את החוק.

אפשר לקיים את החוק בתנאי אחד: טיהיו לי הרבה יותר מפקחים, שהטופטים יטילו ענשים הרבה יותר כבדים, או שתהיה אפשרות

א. ריטלט: הבינותי ש-60% של המאפיות - ואני טומע טבענין זה אין כל הבדל סקטוראלי - עוברים על החוק, ואם יש הבחנה, הרי רק בין מאפיות גדולות יותר וקטנות יותר. טבענו שיט למסרד העבודה דעה, והייתי מעוניין לטמוע סנציבי מסרד העבודה מה דעתם.

ביחס לפה שאמר סר קרן-צבי, העבודה היא 8 שעות ועד כמה שידוע לי בארצות רבות בעלות מחוקות עבודה לא פחות מתקדמות מתחילים לעבוד ב-5 מתוך הנחה שהפועל יוכל לנוח.

קיימת שאלה, אם יש רצון לאפשר לפועלים להגיע באיזו צורה לסקום העבודה, כי אני מבין שהנימוק יכול להיות נימוק מעסי - של היעדר תחבורה. כלומר, אם יש אפשרות או מחסבה על הסתמפות נותני העבודה, לאפשר לפועלים להגיע לסקום העבודה.

סר ברניב: כדי למנוע אי-הבנה: זו הפעם הראשונה או לי, שבשאלה שברונה בוועדה זו אין למסרד העבודה עמדה. אין עמדה בשאלה זו, היתה ועדה על יד מפקח העבודה הראשי, וסם התגבשה עמדה מסויימת, למסרד העבודה כמסרד עבודה אין עמדה בשאלה זו. הקסיים הם לכאן ולכאן וזו הפעם הראשונה שאנחנו אוכריים: טוב שועדת העבודה של הכנסת תסקול בעצמה ותחלים מתוך ראיית הקסיים האלה.

ס. סלמר: אני מבין שחוק זה נובע לקומץ של פועלי האפיה. האם אין כוח בידי אגודת פועלי האפיה לאחוז בסנקציות נגד פועלי האפיה שהם לא יפרו את החוק?

הישיבה נועלה בשעה 11.00